ଚିରନ୍ତନ କୃଷି ନିମନ୍ତେ

ଶ୍ରୀ ବା ସଘନ ଧାନଚାଷ ପଦ୍ଧତି

CSA Hivos SVA WASSAN

ଅଧିକ ଅମଳ ପାଇଁ - ସଘନ ଧାନ ଚାଷ ପ୍ରଣାଳୀ (ଏସ୍.ଆର.ଆଇ)

ଧାନରୁ ଅଧିକ ଅମଳ ପାଇବା ପାଇଁ :

- ଗଛରୁ ଅଧିକ ପିଲ ବାହାରିବା ଉଚିତ
- କେଣ୍ଡାଥିବା ପିଲ ଅଧିକ ହେବା ଉଚିତ
- କେଣ୍ଡାରେ ଅଧିକ ଧାନ ରହିବା ଉଚିତ
- ଧାନର ଓଜନ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ହେବା ଉଚିତ

ଧାନର ସଘନ ବା ଶ୍ରୀ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଚାଷ କଲେ ଉପରୋକ୍ତ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ। କେତେକ ନିୟମ ଏବଂ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗର ଅବତାରଣା କରି ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ପ୍ରତିପାଦନ କରିବା, ଏ ବହିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ।

ସଘନ ବା ଶ୍ରୀଧାନଚାଷ ପ୍ରଣାଳୀ

ପ୍ରଥମ ମୁଦ୍ରଣ - ଜାନୁଆରୀ - ୨୦୦୭

ବହି ସଂଖ୍ୟା : ୩୦୦୦

ମୂଳ ଇଂରାଜୀ ପ୍ରକାଶନ :**ୱାସନ୍**

WASSAN

12-13-452, St. No.1, Tarnaka, Secunderabad – 500 017

Ph.: 040-27015295/ 27015296, 65284580

E.mail: wassan@eth.net; website: www.wassan.org

ଓଡ଼ିଆ ସଂସ୍କରଣର ପ୍ରକାଶକ:

ସହଭାଗୀ ବିକାଶ ଅଭିଯାନ

ପ୍ଲଟ ନଂ: ୩୮୧୬, (ନାକାଗେଟ୍ ନିକଟ), ପୋଷ୍ଟ-ଘାଟିକିଆ,

ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୦୩, ଓଡ଼ିଶା

ଫୋନ୍ / ଫାକ୍ସ: ୦୬୭୪-୨୩୮୪୨୫୭, ୨୩୮୪୨୫୮

ଇ.ମେଲ୍: svabbsr@hotmail.com ୱେବ୍ ସାଇଟ୍: www.svaindia.org

ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ: **ଶିଶିର୍ କୁମାର୍ ପରିଜା**

Photo and Content courtesy:

Kishan Rao, sukshethram, Hyderabad
WWF, ICRISAT, Hyderabad
CRISP, Hyderabad
Jagadeeshwara Raju, ADA, Akiveedu
Acharya N G Ranga Agriculture University, Hyderabad
Sitaramaswamy, Hyderabad
People's Science Institute, Dehradun
Gaunli Vichar, Bhubaneswar

ପ୍ରସାରଣ: **ଗାଉଁଲି ବିଚାର,** ପ୍ଲଟ ନଂ: ୩୮୧୬, (ନାକାଗେଟ୍ ନିକଟ),
ପୋଷ୍ଟ-ଘାଟିକିଆ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୦୩, ଓଡ଼ିଶା ,
ଫୋନ୍ / ଫାକ୍ସ: ୦୬୭୪-୨୩୮୪୨୫୭, ୨୩୮୪୨୫୮

ପ୍ରକାଶନରେ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା

କିପରି ଗଛର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶକ୍ତି ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ହେବ......

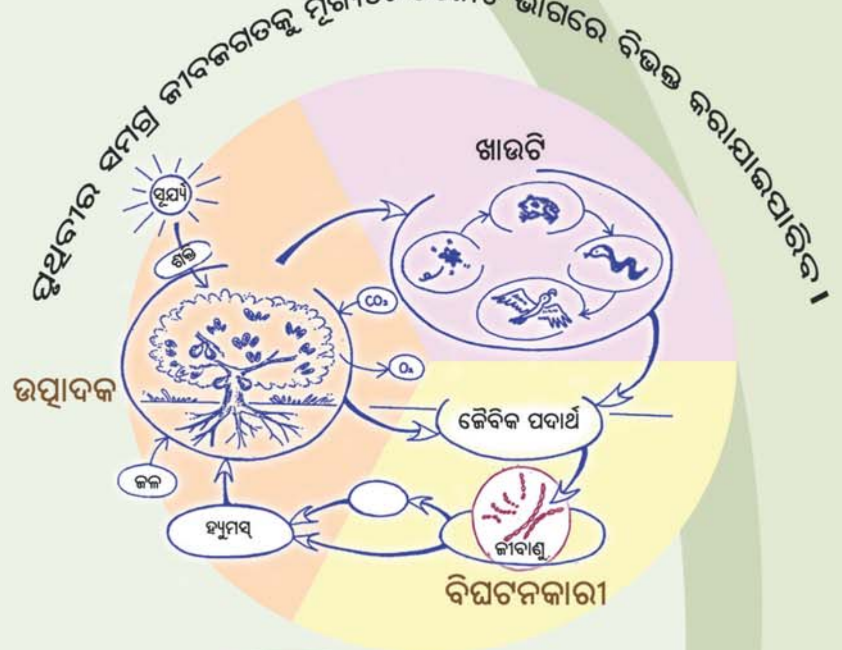

ପ୍ରକୃତିରେ କେବଳ ବୃକ୍ଷ ହିଁ
ନିଜେ ନିଜର
ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରେ ।

ବୃକ୍ଷ, ଯିଏକି ନିଜେ ନିଜର ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ତାକୁ
ରାସାୟନିକ ସାର ଓ କୀଟନାଶକ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ କରିଦିଆଯାଏ ।

ଏହା କଣ ଚାଷବାସର ସଠିକ୍ ପ୍ରଣାଳୀ ?
ଏହା କ'ଣ ଚାଷୀ ଋଣଗ୍ରସ୍ତ ହେବାର
ଗୋଟିଏ ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ନୁହେଁ?

କୌଣସି ବୃକ୍ଷକୁ ଯଦି ତାର ସମସ୍ତ ସାମର୍ଥ୍ୟର
ବିକାଶ କରିବାକୁ ହୁଏ,ତେବେ,

- ଖାଦ୍ୟ ଖାଉଥିବା ଚେର ଯିଏ ଗଛ ପାଇଁ ଜଳ ଓ ଖାଦ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରେ ତାହା ସୁସ୍ଥ ଓ ସବଳ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ଅଧିକ ପ୍ରସାରିତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।
- ମାଟି ଉର୍ବର ଏବଂ ବହୁ ପ୍ରକାରର ଅଣୁଜୀବ ଦ୍ୱାରା ଜୀବନ୍ତ ରହିବ ।
- ଗଛଟିକୁ ସୁସ୍ଥ ସବଳ ଏବଂ ହୃଷ୍ଟପୃଷ୍ଟ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଶ୍ରୀ ପ୍ରଣାଳୀ ଧାନଚାଷ ଉପରୋକ୍ତ ସବୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ ।
ଏହି ପ୍ରଣାଳୀ ଅନ୍ୟ ଫସଲରେ ମଧ୍ୟ ଅବଲମ୍ବନ କରାଯାଇପାରେ ଯଥା ଧାନ, ମାଣ୍ଡିଆ, ଆଖୁ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଫସଲ ।
ଏବେ ଆସନ୍ତୁ , ଧାନ ଚାଷରେ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଣାଳୀର ଅବଲୋକନ କରିବା ।

୧. ସଘନ ବା ଶ୍ରୀ ପ୍ରଣାଳୀ

ଶ୍ରୀ ହେଉଛି ସଘନ ଧାନଚାଷର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ନାମ। ଏହି ଉନ୍ନତ ଧାନଚାଷ ପ୍ରଣାଳୀ ମାଡ଼ାଗାସ୍କାରରେ ୧୯୮୩ ମସିହାରେ ବିକଶିତ ହୋଇଥିଲା। କିନ୍ତୁ ବ□ମାନ ଏହି ପ୍ରଣାଳୀ ପୃଥିବୀର ଅନେକ ଦେଶରେ ପ୍ରସାର ଲାଭ କରିସାରିଛି।

ଶ୍ରୀ କୌଣସି ନୂଆ କିସମ ନୁହେଁ ବା ଶଙ୍କର କିସମ ନୁହେଁ। ଏହା ଧାନଚାଷର ଏକ ନୂତନ ପ୍ରଣାଳୀ। ଯେକୌଣସି କିସମ ଧାନ ଏହି ପ୍ରଣାଳୀରେ ଚାଷ ହୋଇପାରିବ।

ଶ୍ରୀ ପ୍ରଣାଳୀ ,ଯାହା ଏ ବହିରେ ଦିଆଯାଇଛି ତାହା ଚାଷୀଙ୍କର ପ୍ରଣାଳୀ ଓ ଅଭିଜ୍ଞତା ଉପରେ ସନ୍ନିବେଶିତ ଯେହେତୁ ନୂତନ ଜ୍ଞାନ ଓ ସ୍ଥଳବିଶେଷରେ ଯାହା ଗ୍ରହଣୀୟ , ତାହା ଶ୍ରୀଧାନ ଚାଷର ମୂଖ୍ୟ ନିୟମ ଅଟେ। ତେଣୁ ଚାଷୀମାନେ ସ୍ଥାନୀୟ ସୁବିଧା ଅନୁସାରେ ଏହାକୁ ଅଧିକ ବିକଶିତ କରନ୍ତି।

ଏପରି ଏକ ଧାରଣା ଅଛି, ଯାହା ଗବେଷଣା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜମିରେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାହୋଇଛି ତାହା ଆଧୁନିକ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟ। କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀଧାନଚାଷ ପ୍ରଣାଳୀକୁ ସବିସ୍ତୃତ ଉନ୍ନତି କରିବାରେ ଚାଷୀମାନେ ହିଁ ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି। ତେଣୁ ଏଭଳି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚାଷୀ ଜଣେ ଜଣେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ ପରୀକ୍ଷାକାରୀ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ।

ଯିଏ ଯାହା ବୁଝାଇଲା ତାହାକୁ ଅନ୍ଧଭାବରେ କୌଣସି ଚାଷୀ ଗ୍ରହଣ କରିନେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ। ସ୍ଥାନୀୟ ପରିସ୍ଥିତି ଓ ସମ୍ବଳକୁ ଦେଖି ଏବଂ ଏହି ପ୍ରଣାଳୀ ପଛରେଥିବା ନିୟମକୁ ବୁଝି ଜଣେ ଚାଷ କରିବାକୁ ହେବ। ଏହା ହିଁ 'ଶ୍ରୀ' ପ୍ରଣାଳୀର ମୂଳତ□।

ଧାନଗଛ ତାର ସମସ୍ତ ସାମର୍ଥ୍ୟକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ଅଧିକ ଅମଳ ଦେବାକୁ ହେଲେ:

- ଗଛରେ ଅଧିକ ପିଲ ରହିବା ଦରକାର
- କେଣ୍ଡାଧାରଣ କରୁଥିବା ପିଲସଂଖ୍ୟା ଅଧିକ ହେବା ଦରକାର
- କେଣ୍ଡାର ଲମ୍ବ ଓ କେଣ୍ଡାରେ ଧାନ ସଂଖ୍ୟା ଅଧିକ ହେବା ଦରକାର
- ଧାନର ଓଜନ ଅଧିକ ହେବା ଦରକାର
- ଚେର ଚାରିଆଡ଼େ ବିଛୁରିତ ତଥା ସୁସ୍ଥ ସବଳ ହେବା ଦରକାର

ଆସନ୍ତୁ ଉପରୋକ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଗୁଡ଼ିକ କିପରି ହାସଲ କରିପାରିବା ସେ ବିଷୟରେ ବିଭିନ୍ନ ଉପାୟ ବାହାର କରିବା। ଏହା ସହିତ ପ୍ରତି ବିଷୟରେ କି କି ବିଭିନ୍ନ ସୁବିଧା , ଅସୁବିଧା, ଏହାର ସୀମା ତଥା କି ପ୍ରକାର ପରିସ୍ଥିତିର ସାମନା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ସେ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଉପାୟ ସ୍ଥିର କରିବା। ଏଥିପାଇଁ ଚାଷୀର କ୍ଷେତକୁ ହିଁ ପରୀକ୍ଷାସ୍ଥଳି କରାହେଉ।

ଶ୍ରୀ ଧାନଚାଷରେ କେଉଁ ଉପାଦାନଗୁଡ଼ିକ ଅଧିକ ଅମଳ ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ

ଅଧିକ ଦୂରତାରେ ରୁଆ:

ଅଧିକ ଦୂରତାରେ ରୋଇଲେ ପ୍ରତି ଗଛ ଅଧିକ ଯାଗା, ବାୟୁ ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକ ପାଏ। ଏହା ଫଳରେ ପ୍ରତି ଗଛରେ ଅଧିକ ପିଲ ହୁଏ। ଚେର ସୁସ୍ଥ ଓ ଅଧିକ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇ ଅଧିକ ଖାଦ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରେ। ଗଛ ସୁସ୍ଥ ଓ ସବଳ ହେଲେ ଅଧିକ ପିଲ ହୁଏ। କେଣ୍ଡାର ଲମ୍ବ ଅଧିକ ହୁଏ। କେଣ୍ଡାରେ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ଧାନ ରହେ ଓ ଧାନର ଓଜନ ଅଧିକ ହୁଏ।

କମ୍ ବିହନ:

ଯେହେତୁ ଅଧିକ ବ୍ୟବଧାନରେ ରୁଆ ହୁଏ ତେଣୁ କମ୍ ବିହନ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ। ଏହା ଫଳରେ ଧାନ ଗଛକୁ ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସୁବିଧା ମିଳେ। ଅଧିକନ୍ତୁ ଆବଶ୍ୟକ ପରିମାଣର ବିହନ ଯୋଗାଡ଼ କରିବା ସୁବିଧାଜନକ ହୋଇଥାଏ।

ଛୋଟ ତଳିରୁଆ:

ଧାନତଳି ଦୁଇପତ୍ର ଅବସ୍ଥାରେ ରୁଆଯାଏ। ଯେହେତୁ ଛୋଟ ତଳି ଏହି ଅବସ୍ଥାରେ ଯତ୍ନ ସହକାରେ ରୁଆଯାଏ, ଗଛ ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ବଢେ ଏବଂ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ପିଲଦିଏ। ଏହାଦ୍ୱାରା ଅଧିକ ଅମଳ ଦେବା ସମ୍ଭବ ହୋଇଥାଏ।

କମ୍ ଜଳସେଚନ:

ଜମିରେ ଠିଆପାଣି ରହିଲେ ବାୟୁ ଅଭାବରୁ ଅଧିକାଂଶ ଚେରଗୁଡ଼ିକ ମରିଯାଆନ୍ତି। ମଲାଚେର ଗୁଡ଼ିକର ରଙ୍ଗ ବାଦାମି ବା କଳା ଦେଖାଯାଏ। ମାଟିରେ, ମାଟି, ପାଣି ଓ ପବନ ସମାନ ମାତ୍ରାରେ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ। ଠିଆପାଣି ରହିଲେ ମଧ୍ୟ ଧାନ ଗଛ ବ□ ରହିପାରେ। କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ ସୁସ୍ଥ ଗଛ ପାଇଁ ଜମିରେ ଠିଆପାଣି ରହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ। ଯେତେବେଳେ ଥରକୁ ଥର କରି ଜଳସେଚନ କରାଯାଏ, ଚେରଗୁଡ଼ିକ ପବନ ପାଏ ଓ ସୁସ୍ଥହୋଇ ବଢେ।

ଘାସଲଟାକୁ ମାଟିରେ ମିଶାଇଦେବା:

ଘାସଲଟାଗୁଡ଼ିକୁ ଜମିରୁ ବାହାର କରି ଫୋପାଡ଼ିଦେବା ଅପେକ୍ଷା ଘାସବଛା ଯନ୍ତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ମାଟିରେ ମିଶାଇ ଦେବାର ବହୁତ ଉପଯୋଗିତା ରହିଅଛି। ଏହାର ଦୁଇଟି ଉପକାର ଅଛି, ପ୍ରଥମତଃ ଜମିରେ ବାୟୁ ଚଳାଚଳ ଅଧିକ ହୁଏ ,ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ଘାସ ଲଟା ମାଟିରେ ମିଶିଯାଇ ଜୈବିକ ଖତରେ ପରିଣତ ହୁଏ। ଏହାଦ୍ୱାରା ଚେର ଓ ଗଛ ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ବଢେ ଏବଂ ଅଧିକ ଅମଳ ପାଇବା ସମ୍ଭବ ହୁଏ।

ଜୈବିକ ଖତର ବ୍ୟବହାର:

ଜୈବିକ ଖତ, ମାଟିରେଥିବା ସମସ୍ତ ଜୀବନ୍ତ ପଦାର୍ଥମାନଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ସ୍ୱରୂପ। ଯେତେବେଳେ ଜମିରେ ଜୈବିକ ଖତ ପ୍ରୟୋଗ ହୁଏ, ମାଟିରେ ଥିବା ଅସଂଖ୍ୟ ଅଣୁଜୀବମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ବହୁ ପରିମାଣରେ ବଢିଯାଏ। ଅଣୁଜୀବମାନେ ଅଣୁସାରକୁ ଗଛର ଖାଦ୍ୟ ଅବସ୍ଥାକୁ ଆଣନ୍ତି ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଦରକାର ପଡ଼େ ଗଛ ତାହାକୁ ସେତେବେଳେ ବ୍ୟବହାର କରିଥାଏ।

୨. ଉପଯୁକ୍ତ ମୃ ିକା ବାଛିବା

ଯେଉଁଚାଷୀମାନେ ଶ୍ରୀପ୍ରଣାଳୀରେ ଧାନଚାଷ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛନ୍ତି ।

- ଜମିକୁ ସମତଳ କରନ୍ତୁ
- ଦରକାରହେଲେ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ନାଳ ତିଆରି କରନ୍ତୁ
- ଜମିକୁ ଛୋଟ ଛୋଟ ପଟାଳୀରେ ଭାଗ କରନ୍ତୁ ।

ଅସୁବିଧା ଓ ଆହ୍ୱାନ

କେନାଲ ଜଳସେଚିତ ଅ□ଳରେ ଧାନଚାଷ ହେଉଥିଲେ, ଚାଷୀମାନେ ଆଗୁଆ ତଳି ତିଆରି କରନ୍ତି ଏବଂ କେନାଲରେ ପାଣି ଆସିଲେ ରୋଇବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅନ୍ତି । ଅଣଜଳସେଚିତ ଅ□ଳରେ କଟା ବା ପୋଖରୀରେ ପାଣି ଭ□ିହେଲେ ରୁଆରୋଇ କାମ କରନ୍ତି । ଫସଲ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ମଧ୍ୟରେ ସବୁଜସାର ଚାଷର ପ୍ରସାର ପାଇଁ ଅନେକ ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା ହେବା ଦରକାର । କମ୍ ପାଣିରେ ଓ ଶୀଘ୍ର ପଚିଯାଉଥିବା ସବୁଜ ସାର ଚାଷର ପ୍ରଣାଳୀ ବାହାର କରିବା ଦରକାର ।

Silt Application ଖେତରେ ପଙ୍କ (କଂପୁମାଟି) ପକାଇବା

ଉପଯୁକ୍ତ ମୃ□କା କଣ ?

- ଯେଉଁଜମି ଲୁଣି ନୁହେଁ
- ଜମି ସମତୁଲ ଥିବ ଯେମିତି ସୁବିଧାରେ , ଜଳସେଚନ ଓ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ହେଉଥିବ
- ଉର୍ବର ମୃ□କା

ଯେଉଁ ଚାଷୀମାନେ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଚାଷ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ପ୍ରଥମେ ମାଟି ପରୀକ୍ଷା କରି ମାଟି ସଂପର୍କରେ ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ଜାଣି ନିଅନ୍ତୁ ।

୨.୧ ଲୁଣିମାଟି:

ଲୁଣି ଓ କ୍ଷାରୀ ମାଟି ଶ୍ରୀ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଚାଷପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ । ଲୁଣି ମାଟିରେ ଧାନ ଅମଳ ସନ୍ତୋଷଜନକ ହୋଇପାରେ ଯଦି ଠିଆ ପାଣିରେ ଚାଷ କରାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଣାଳୀରେ ବାରମ୍ବାର ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ଜରୁରୀ । ଜମିରୁ ପାଣି ଶୁଖିଗଲେ ଲୁଣ ଉପରକୁ ଉଠିଆସି ଧାନଗଛକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦିଏ ।

୨.୨ ସମତଳ ଭୂମି:

ଶ୍ରୀପ୍ରଣାଳୀରେ ଧାନଚାଷ ପାଇଁ ସମତଳ ଜମି ଆବଶ୍ୟକ । ଜଳସେଚନ ସମୟରେ ଜମିରେ ସମାନଭାବରେ ପାଣିରହିବା ଦରକାର । ସେହିପରି ଦରକାର ପଡ଼ିଲେ ଅଧିକ ଜଳ ନିଷ୍କାସନର ସୁବିଧାଥିବା ମଧ୍ୟ ଦରକାର ।

୨.୩ ଉର୍ବର ମୃ□କା:

ଶ୍ରୀପ୍ରଣାଳୀରେ ଚାଷ ରାସାୟନିକ ସାର ଅପେକ୍ଷା ଜୈବିକ ଖତରେ ଭଲହୁଏ । ଜୈବିକ ଖତ ମାଟିରେ ଥିବା ଅଣୁଜୀବମାନଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ଅଟେ । ମୃ□କା ଅଣୁଜୀବମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜୀବନ୍ତଥିଲେ, ଗଛର ଯାହା ଖାଦ୍ୟ ଦରକାର, ଗଛକୁ ଉପଲବ୍ଧ ଅବସ୍ଥାରେ ଥାଏ । ଏହାର ଅର୍ଥହେଲା ମାଟିରେଥିବା ଖାଦ୍ୟସାର ଅପେକ୍ଷା ମାଟିରେଥିବା ଖାଦ୍ୟସାର କେଉଁ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛି ତାହା ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ମାଟିରେ ଅଣୁଜୀବମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ଅଧିକ ହେଲେ ଗଛ ସୁସ୍ଥ ସବଳ ହୋଇ ବଢେ । ଗଛରେ ରୋଗପୋକ ସହଣୀ ଶକ୍ତି ବଢେ ଏବଂ ଅଧିକ ଅମଳ ମିଳିଥାଏ । ଏଣୁ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରୁ ମାଟିର ଉତ୍ପାଦିକା ଶକ୍ତି ବଢାଇବା ଦରକାର । ଚାଷୀମାନେ ଅନ୍ତତଃ ତଳଲିଖିତ ଦୁଇଟି ପ୍ରଣାଳୀ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଦରକାର ।

ପୋଖରୀ ପଙ୍କର ବ୍ୟବହାର:

ଏକ ଏକର ଜମିରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ପ୍ରାୟ ୧୫-୨୦ଗାଡ଼ି (୪୦-୫୦ଟନ୍ ହେକ୍ଟରପ୍ରତି) ପୋଖରୀ ପଙ୍କ ମିଶାଇବା ଦରକାର । ଏହା ମାଟିର ଜଳଧାରଣ ଶକ୍ତି ବଢାଏ ଓ ଅମଳ ଅଧିକ ହୁଏ ।

ଗୋବର ଖତ ପ୍ରୟୋଗ:

ଶ୍ରୀପ୍ରଣାଳୀ ଚାଷରେ ସଢାଗୋବର ଖତ ବା କମ୍ପୋଷ୍ଟ ଖତ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଦରକାର । ଖୁବ୍ କମ୍‌ରେ ୧୫ ଶଗଡ଼ କିମ୍ବା ୩ ଟ୍ରାକ୍ଟର ଖତ (୬ଟନ୍) ଏକ ଏକର ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଜରୁରୀ । ଗୋବର ଖତ ଉ□ମ ଗୁଣମାନର ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ବିଳମ୍ବରେ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଜିଆ ଖତର ଆଦର ବଢୁଥିବା ଏକ ଖୁସିର ବିଷୟ ।

ସବୁଜସାର ଚାଷ:

ସବୁଜ ସାର ନିଶ୍ଚିତଭାବେ ଜମିର ଉର୍ବରତା ବଢାଇଥାଏ । ସବୁଜସାର ଗଛଗୁଡ଼ିକୁ ଶତକଡ଼ା ୫୦ ଭାଗ ଫୁଲ ଆସିବା ଅବସ୍ଥାରେ ହଳକରି ମାଟିରେ ମିଶାଇ ଦିଆଯାଏ । ଧଣିଚା ଓ ଛଣି ଦୁଇଟି ପରିଚିତ ସବୁଜ ସାର । ସବୁଜ ସାର ଗଛଗୁଡ଼ିକ ଜମିରେ ପ୍ରାୟ ୪୫ ଦିନ ରହେ ଏବଂ ପଚିଖତହେବାପାଇଁ ଆଉ ୧୦ ଦିନ ସମୟ ଲାଗେ । ଯେଉଁଦିନ ସବୁଜସାର ଗଛକୁ ହଳକରି ମାଟିରେ ମିଶାଇବେ ସେହିଦିନ, ତଳିପଟାଳୀରେ ଧାନବିହନ ବୁଣନ୍ତୁ । ସବୁଜସାର ଖତରେ ପରିଣତ ହେଲାବେଳକୁ, ଧାନତଳି ରୁଆହେବାପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଏଣୁ ଜମିରେ ପାଣିରଖି ସବୁଜସାର ଚାଷ ଓ ଏହାକୁ ଖତରେ ପରିଣତ କରିବା ସମୟ ବୁଝିରଖିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ ।

ଗାଈଛେଳି ପ୍ରଭୃତିଙ୍କୁ ଜମିରେ ରଖିବା:

ପୂରାତନ ପଦ୍ଧତି ଅନୁସାରେ ଗାଈ, ଛେଳି, ମେଣ୍ଢା ପ୍ରଭୃତିଙ୍କୁ ଜମିରେ ରାତିସାରା ରଖିଲେ, ସେମାନଙ୍କର ମଳ ମୂତ୍ରରେ ମାଟି ଉର୍ବର ହୋଇଥାଏ ।

ଗୋବର ଖତର ଗୁଣମାନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ

- ଖତରେ ମିଶିଥିବା ସବୁ ପଦାର୍ଥ ଉ□ମରୂପେ ମିଶିଯାଇଥିବ ଯେପରିକି ତାକୁ ଚିହ୍ନି ହେବନାହିଁ ।
- ଖତଗଦାଟି ଗାଢ ମାଟିଆ କିମ୍ବା କଳାରଙ୍ଗର ଦିଶୁଥିବ
- ଖତଗଦାରୁ ମାଟିର ଗନ୍ଧ ବା ମଧୁର ଗନ୍ଧ ବାହାରୁଥିବ
- ଖତ ସ୍ପଞ୍ଜପରି ହୋଇଥିବ ଓ ଜଳୀୟ ଅଂଶ ରହିଥିବ
- ସେଥିରେଥିବା ଅଣୁଜୀବମାନେ ଖାଲି ଆଖିକୁ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଉଥିବେ

ମେଣ୍ଢାପଲ ରଖିବା

ସବୁଜ ସାର

ସାଧାରଣ ଖତଗଦା

ନୂଆକରି ସମତଳ କରାଯାଇଥିବା ଜମିରେ ଉପର ମାଟି ଇତସ୍ତତ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ଫଳରେ ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ ଆଶାନୁରୂପ ଅମଳ ମିଳିନଥାଏ । ଏଣୁ ଏପରି ଜମିରେ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଚାଷକରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

ଡ଼ାଭୋଲକର ପ୍ରଣାଳୀରେ ସବୁଜ ସାର ଚାଷ

ବ□ମାନ ଏହି ପ୍ରଣାଳୀର ବହୁଳ ପ୍ରଚାର ପ୍ରସାର ହେଉଛି । ସବୁଜ ଖତ ପାଇବାକୁ ହେଲେ ସବୁଜ ସାର ଜାତୀୟ ଫସଲ ଚାଷ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଦାଭୋଲକରଙ୍କ ପ୍ରଣାଳୀରେ ୪ ଜାତୀୟ ବିହନରୁ ଏକତ୍ର ୨୩ -୨୫ କିଲୋ ବିହନ ବୁଣି ମାଟିରେ ମିଶାଇ ଦିଆଯାଏ । ପ୍ରଥମ ୪ ପ୍ରକାର ବିହନରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ୬ କେ.ଜି ଏବଂ ପ□ମ ପ୍ରକାରରୁ ୧ କିଲୋ ବିହନ ବୁଣାଯାଏ ।

୧. ଶସ୍ୟ ଜାତୀୟ-(ଜୁଆର, ବାଜରା, ମାଣ୍ଡିଆ ଇତ୍ୟାଦି)
୨. ଡ଼ାଲି ଜାତୀୟ- (ବିରି, ମୁଗ, ବୁଟ, ବିନ୍)
୩. ତୈଳ ବୀଜ ଜାତୀୟ- (ରାଶି, ଚିନାବାଦାମ, ସୂର୍ଯ୍ୟମୁଖୀ, ଜଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି)
୪. ଛୁଇଁ ଜାତୀୟ- (ଧଣିଚା, ଛଣ, କୋଳଥ, ପିଲିପେସରା ଇତ୍ୟାଦି) ,
୫. ମସଲା ଜାତୀୟ-(ସୋରିଷ, ଧଣିଆ, ମେଥି, ଜୁଆଣି ଇତ୍ୟାଦି)

ତଳିପଟାଳୀରୁ ମୁଖ୍ୟ ଜମିକୁ ତଳିନେବା

ତଳିପଟାଳୀରୁ ମୁଖ୍ୟଜମିକୁ ତଳି ବୋହି ନେବାରେ ଅସୁବିଧା ଅଛି। ଏହି ଅସୁବିଧାକୁ ଦୂର କରିବାକୁ ହେଲେ

- ମୁଖ୍ୟ ଜମିପାଖରେ ତଳିପଟାଳୀ କରନ୍ତୁ।
- ଏକ ଏକର ପାଇଁ ୪୦୦ ବର୍ଗ ଫୁଟର ତଳିପଟିକୁ, ହୁଏତ କିଆରି ମଝିରେ କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ କୋଣରେ କରନ୍ତୁ।
- ତଳେ କଦଳୀପତ୍ର କିମ୍ବା ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ପକାଇ ତଳିପଟାଳି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ।
- ମଶିଣା ତଳିପଟାଳୀ ତିଆରି କରନ୍ତୁ।

୩-ଚାରା ଉତାରିବା

ଯେହେତୁ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଣାଳୀରେ ୮-୧୦ଦିନର ତଳି ରୁଆ ଯାଏ, ତଳିପଟାଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଯତ୍ନବାନ ହେବା ବାଞ୍ଛନୀୟ।

୩.୧ ତଳିପଟାଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତି:

ତଳିପଟାଳୀର ପ୍ରସ୍ଥ ୪ଫୁଟ ହେବା ଦରକାର। ପଟାଳୀର ଲମ୍ବ ଜମିର ଅବସ୍ଥିତି ଓ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ନିର୍ଭର କରେ। ଏକ ଏକର ପାଇଁ ଦୁଇକିଲୋ ବିହନ ଆବଶ୍ୟକ। ଏହି ବିହନକୁ ତଳି ପକାଇବା ପାଇଁ ୪୦୦ ବର୍ଗଫୁଟ ତଳିପଟାଳୀ ଆବଶ୍ୟକ। ସୁବିଧା ଅନୁସାରେ ଗୋଟିଏ ତଳିପଟାଳୀ କିମ୍ବା ଅନେକ ଛୋଟ ପଟାଳୀ ନିଆଯାଇପାରେ। (ଯଥା-୪ଟି ପଟାଳୀ ୪x୨୫ଫୁଟ)। ଯେହେତୁ ୮-୧୦ ଦିନର ତଳିର ଚେର ୩ ଇ□ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇଥାଏ, ଏଣୁ ତଳିପଟାଳୀର ଉଚ୍ଚତା ୫-୬ ଇ□ ହେବା ଦରକାର।

ପଟାଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତି:

ତଳିପଟାଳୀ ଏହିପରି କରାଯାଏ।

୧ ମ ସ୍ତର	୧ ଇ□ ବହଳର ଭଲରୂପେ ସଢିଥିବା ଖତ
୨ୟ ସ୍ତର	ଦେଢ ଇ□ ବହଳର ମାଟି
୩ୟ ସ୍ତର	୧ ଇ□ ବହଳର ସଢା ଖତ
୪ର୍ଥ ସ୍ତର	ଅଢେଇ ଇ□ ବହଳର ମାଟି

ଏହାପରେ ସବୁସ୍ତରକୁ ଏକାଠି ଭଲ ଭାବରେ ମିଶାଇ ଦେବେ। ମାଟି ଧୋଇ ହୋଇନଯିବା ପାଇଁ କାଠପଟା ବା ପାଳଦଉଡ଼ି ସାହାଯ୍ୟରେ ଯେପରି ହେଉ ମାଟିକୁ ଦୃଢଭାବେ ବାନ୍ଧି ରଖିବେ। ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ପାଇଁ ଚାରିପଟରେ ପାଣିନାଳ ରଖିବେ।

ଖତ ରହିବା ଦ୍ୱାରା ଚେର ଗଭୀରକୁ ଯିବାରେ ସୁବିଧା ହୁଏ। ସଢା ଗୋବରଖତ ଦ୍ୱାରା ଗଛ ବଢିଥିଲେ ଗଛର ରୋଗ ସହଣୀ ଶକ୍ତି ବଢେ। ପରେ ବିଲରେ ଗଛ ସୁସ୍ଥ ହୋଇବଢେ ଓ ରୋଗ ହୁଏନାହିଁ।

କମ୍ ବିହନର ଉପକାରୀତା:

- ଖର୍ଚ୍ଚ କମ୍ ହୁଏ, ଦରକାର ହେଲେ ପିଣ୍ଡବିହନ ଚାଷ କରାଯାଇପାରିବ
- ଉ□ମ ଗୁଣମାନଥିବା ବିହନ ବାଛି, ସଂଗ୍ରହକରି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରିବ
- ବିହନକୁ ପାଣିରେ ବତୁରାଇଲେ ଅଧା ବିହନଉପରେ ଭାସିବ ତାକୁ ଛାଣି ବାହାର କରାଯାଇପାରିବ, ଏପରିକି ହାତରେ ବାଛି ଦିଆଯାଇପାରିବ।
- ଅଳ୍ପ ବିହନରେ ମଧ୍ୟ ବିହନ ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଇପାରିବ। ଯଦି ଶ୍ରୀପ୍ରଣାଳୀରେ ଚାଷ କରାଯିବ ତେବେ କମ୍ ବିହନରେ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷରେ ଅଧିକ ଜମିରେ ଚାଷ କରାଯାଇପାରିବ।

୩.୨ ତଳିପଟାଳୀରେ ବିହନ ବୁଣା

ବିହନ ଉପଚାର ଓ ବୁଣା:

ବିହନ ଉପଚାର କରି ଓ ଜୈବିକ ବିଶୋଧନ କରି ବୁଣିବେ। ବିହନ ଉପଚାର ପାଇଁ ବିହନକୁ ୭/୮ ଘ□ା ପାଣିରେ ବତୁରାଇବେ। ଏହି ପାଣିରେ ଗାଇମୂତ କିମ୍ବା ହାଣ୍ଡିଖତମିଶାଇ ଦେଲେ ବିହନ ବିଶୋଧନ ହୋଇଯିବ। ୭/୮ ଘ□ାପରେ ପାଣିରୁ ଛାଣି, ଛାଇରେ ୫/୬ ଘ□ା ଶୁଖାଇ ଦେବେ। ଏହି ବିହନ ବୁଣିବାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ। କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ବିହନକୁ ଗାଲିଫାଟିବାକୁ ବା ଗଜା ହେବାକୁ ଦେବେନାହିଁ।

କେତେକ ଚାଷୀ ଧାନ ବିହନକୁ ୧୨ ଘ□ା ବତୁରାଇ, ବତୁରା ଧାନକୁ ଅଖାବସ୍ତାରେ ରଖି ତାକୁ ଘୋଡ଼ାଇ ୨୪ ଘ□ା ପରେ ଗଜା ହେଲେ, ଧଳାଚେର ବସ୍ତା ଉପରେ ଦିଶିଲେ ଏହି ବିହନକୁ ତଳିପଟାଳୀରେ ବୁଣନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ବିହନକୁ ଉପଚାର କରି ବୁଣିବା ଅଧିକ ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ମତ ଓ ସହଜ।

ସାମୂହିକ ତଳିଘେରା

ବର୍ଷା ହେଲାପରେ ଧାନ ତଳିରୁଆ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଥିବା ଦରକାର। ଏହା ଏକ ମୁଖ୍ୟ ବିଷୟ, ଯେହେତୁ ୮-୧୨ ଦିନର ଛୋଟ ତଳି ରୁଆଯାଏ ଏବଂ ଅଳ୍ପ ବିହନ ବ୍ୟବହାର ହୁଏ । ଏଣୁ ସମୂହ ତଳିଘେରା ତିଆରି ଅତିଜରୁରୀ। ତଳିକୁ ପ୍ରତି ୨/୩ ଦିନ ବ୍ୟବଧାନରେ ପକାନ୍ତୁ। ଏହାଦ୍ୱାରା କିଛି ତଳି ନଷ୍ଟ ହୋଇପାରେ। କିନ୍ତୁ ଠିକ୍ ସମୟରେ ରୋଇବା ପାଇଁ ସୁବିଧା ହେବ।

ବିହନ ବୁଣା :

ବିହନକୁ ସମାନ ଭାବରେ ବୁଣିବାକୁ ହେଲେ ବିହନକୁ ୪ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରି ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ପତଳା ଭାବରେ ୪ ଥରରେ ବୁଣନ୍ତୁ। ଉପରବେଳା ବିହନ ବୁଣିବା ଭଲ।

ତଳିଘେରା Seedling

ବିହନକୁ ଘୋଡ଼ାଇବା:

ବିହନ ବୁଣିସାରିଲାପରେ କିଛି ସଢ଼ା ଗୋବରଖତକୁ ପତଳା ଭାବରେ ବିହନ ଉପରେ ବି□ଦିଅନ୍ତୁ। ଘୋଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ଧାନନଡ଼ା ବା ପାଳ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରିବ। ଏହା ଖରା, ବର୍ଷାରୁ ବିହନକୁ ରକ୍ଷା କରେ ଓ ବିହନକୁ ଚଢ଼େଇ ଓ ପିମ୍ପୁଡ଼ିଙ୍କ ଠାରୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖେ। ନଡ଼ା ବା ପାଳ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ଧାନ ଗଜା ହେବା ପରେ ନଡ଼ା ବାହାର କରିଦିଅନ୍ତୁ।

ପଟାଳିରେ ପାଣିଦେବା:

ଦରକାର ଅନୁସାରେ ଦିନକୁ ଦୁଇଥର, ସକାଳେ ଓ ସଞ୍ଜବେଳେ ପାଣି ସି□ବା ଦରକାର। ସେଚନ ପାଇଁ ମାଠିଆ ମୁହଁରେ ହାତଦେଇ ବା ପାଳବିଣ୍ଡା ଦେଇ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ପାଣିପକାଇବେ ଯେପରିକି ପାଣିପଡ଼ି ବିହନ ବାହାରକୁ ବାହାରିଆସିବ ନାହିଁ। ତଳିପଟି ଚାରିପାଖରେଥିବା ନାଳ ସାହାଯ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ଜଳସେଚନ ହୋଇପାରିବ।

ମଶିଣା (ପଟି ବା ଚଟେଇ ବା ତଲେଇ) ପ୍ରଣାଳୀରେ ତଳି ପ୍ରସ୍ତୁତି

ତଳିପଟାଳୀ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ଚାଦର ବା ଖାଲି ସାରବସ୍ତା ଉପରେ ପକାଇବେ। ୪ଟି ଘରଥିବା ଗୋଟିଏ ଟିଣ ବା କାଠର ଫ୍ରେମ ଦରକାର ହୋଇଥାଏ। ଫ୍ରେମଟି ଏକମିଟର ଲମ୍ବ ଓ ଅଧମିଟର ଚଉଡ଼ା ହୋଇଥିବ। ପ୍ରତିଘର ୧୨୫ ବର୍ଗସେମି ହୋଇଥିବ। ଭଲଖତ ବା କମ୍ପୋଷ୍ଟ ଓ ମାଟି ମିଶାଇ ୪ ଇ□ ଉଚ୍ଚର ତଳିପଟାଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ। ତଳିପଟାଳୀରେ ବିହନ ବୁଣିସାରିଲାପରେ ଏହା ଉପରେ ଗୁଣ୍ଡଖତ ବିଛାଇ ଦିଅନ୍ତୁ। ତଳିପଟାଳିରେ ଜଳସେଚନପରେ ଫ୍ରେମଟିକୁ ଉଠାଇଦିଅନ୍ତୁ ଏବଂ ପୁଣି ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ। ପ୍ରଥମ ୫ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରୋଜକେନ୍ ସାହାଯ୍ୟରେ ୨/୩ଥର ପାଣିଛି□ନ୍ତୁ। ପରେ, ପଟାଳୀ ଚାରିପାଖରେ ଥିବା ନାଳି ସାହାଯ୍ୟରେ ଜଳସେଚନ କରନ୍ତୁ । ତଳିପଟାଳୀରୁ ତଳି ଗୁଡ଼ିକୁ ଥୋକ ଆକାରରେ ମୂଖ୍ୟ କିଆରିକୁ ନିଆଯାଏ।

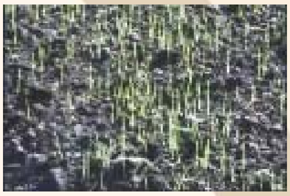

ପିଲ ତିଆରି ଓ ଅମଳ:

ଶ୍ରୀ ପ୍ରଣାଳୀ ଚାଷରେ ୪/୫ ସପ୍ତାହ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଲ ଖୁବ୍ ଖରାପ ଦେଖାଯାଏ। ଗଛଗୁଡ଼ିକ ଛୋଟଥାଏ ଓ ବହୁତ ଦୂରତାରେ ରୁଆଯାଇଥାଏ। ଠିଆପାଣି ନରହିବାରୁ ଜମି ଶୁଖିଲା ଦେଖାଯାଏ। କିନ୍ତୁ ଏହି ଅବସ୍ଥାରେ ଗଛ ପିଲ ତିଆରି ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଥାଏ। ଦ୍ୱିତୀୟମାସଠାରୁ ପିଲ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ କାରଣ ବଶତଃ ପିଲ ୩ୟମାସରୁ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ। ଏହାକୁ ବୁଝିବାକୁ ହେଲେ, ଧାନ ଗଛରେ ପିଲ କିପରି ତିଆରି ହୁଏ ଏହା ବୁଝିବା ଉଚିତ। ଏହାକୁ ଇଂରାଜୀରେ ଫାଇଲୋକ୍ରନ୍ କୁହାଯାଏ। ଗୋଟିଏ ପତ୍ର ଓ ଚେର ତିଆରି ପାଇଁ କେତେ ସମୟ ଲାଗେ ତାହାକୁ ଫାଇଲୋକ୍ରନ୍ କୁହାଯାଏ। ତାପମାତ୍ରା, ଦିନର ଦୀର୍ଘତା, ଆଦ୍ରତା, ମାଟିର ଆର୍ଦ୍ରତା, ମାଟିର ଭୌତିକ ଗୁଣ, ଖାଦ୍ୟର ଉପଲବ୍ଧତା, ବାୟୁଚଳାଚଳ ଏବଂ ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକ ଫାଇଲୋକ୍ରନ୍ ଉପରେ ବହୁତ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥାଏ। ଯଦି ଉପରୋକ୍ତ ସୁବିଧା ଗୁଡ଼ିକ ଉପଲବ୍ଧ ତେବେ ୫ ଦିନରେ ଗୋଟିଏ ଫାଇଲୋକ୍ରନ୍ ସମ୍ପର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ। ଏହା ନହେଲେ ୬-୭ ଦିନରୁ ଅଧିକ ଲାଗିପାରେ। ସବୁଠାରୁ ଆଦର୍ଶ ଅବସ୍ଥା ହେଲା, ଧାନଗଛ ତାର ବଢନ୍ତି ଅବସ୍ଥାରେ, ଗଣ୍ଠି ଛାଡ଼ିଲା ପୂର୍ବରୁ ୧୨ଟି ଫାଇଲୋକ୍ରନ୍ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିସାରିଥିବ। ଗୋଟିଏ ନୂଆପିଲ ୨ଟି ଫାଇଲୋକ୍ରନ୍ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣପରେ ପୁଣି ପିଲଦିଏ। ଏହାର ଅର୍ଥହେଲା ଜ୍ୟାମିତିକ ହାରରେ ନୂଆପିଲ ସୃଷ୍ଟିହୁଏ।

ଯଦି ଅଙ୍କୁରୋଦ୍‌ଗମକୁ ପ୍ରଥମ ଫାଇଲୋକ୍ରନ ନିଆଯିବ ତେବେ ତଳିକୁ ୨ୟ ବା ୩ୟ ଫାଇଲୋକ୍ରନ ଅବସ୍ଥାରେ ରୋଇବା ଭଲ। ଏହାଦ୍ୱାରା ୪ର୍ଥ ଫାଇଲୋକ୍ରନ୍ ଅବସ୍ଥାରେ ଗଛ ବଢିବାରେ ଅସୁବିଧା ହୁଏନାହିଁ। ଫାଇଲୋକ୍ରନର ସ୍ଥିତି ଓ ପିଲସଂଖ୍ୟା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା। ଶ୍ରୀପ୍ରଣାଳୀରେ ଏହିପରି ହୋଇଥାଏ।

	ଫାଇଲୋକ୍ରନ୍ ଅବସ୍ଥା											
ସପ୍ତାହ	୧	୨	୩	୪	୫	୬	୭	୮	୯	୧୦	୧୧	୧୨
ନୂଆ ପିଲସଂଖ୍ୟା	୧	୦	୦	୧	୧	୨	୩	୫	୮	୧୨	୨୦	୩୧
ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପିଲସଂଖ୍ୟା	୧	୧	୧	୨	୩	୫	୮	୧୩	୨୧	୩୩	୫୩	୮୪

Marking in the field ଖେତରେ ଚିହ୍ନ ଦେବା

Marker ଚିହ୍ନଟ ଯନ୍ତ୍ର

କେତେ ବ୍ୟବଧାନ ରଖିବା ଦରକାର:

ଆମେ ଦେଖିଛୁ ଅଧିକ ଦୂରତାରେ ଗଛ ଲଗାଇଲେ ଗଛ ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ବଢୁଛି ଓ ଭଲ ଅମଳ ଦେଉଛି । ଶ୍ରୀ ପ୍ରଣାଳୀରେ ୨୫X୨୫ସେ.ମି(୧୦ଇ□ରେ୧୦ ଇ□) ଦୂରତାରେ ଗଛ ଲଗାଇବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଏ। କିନ୍ତୁ ଏପରି ଅନେକ ଚାଷୀ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ୫୦X୫୦ସେ.ମି ଏବଂ ୧X୧ ମିଟର ବ୍ୟବଧାନରେ ଗଛଲଗାଇ ମଧ୍ୟ ଭଲ ଅମଳ ପାଉଛନ୍ତି।

୪-ଅସଲ ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତି:

ସାଧାରଣତଃ ତଳି ରୁଆପାଇଁ ଯେପରି ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତି କରାଯାଏ , ଶ୍ରୀ ଧାନଚାଷପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତି କରାଯାଏ। ଯଦି ଜମିକୁ ଶୁଖିଲା ହଳକରାଯାଏ ଓ ଟ୍ରାକ୍ଟରରେ କାଦୁଅ କରାନଯାଏ ତେବେ ଏକ ଆଦର୍ଶ ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପାରିବ। ବିଶେଷକରି କୃଷ୍ଣମୃ□କାରେ ଖରାଟିଆ ଚାଷକରାଯାଇ ଜମିକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ରଖାଯାଇଥାଏ। ତାପରେ ଜମିରେ ଜଳସେଚନ କରି ତଳିରୁଆଯାଏ। ଏହାଫଳରେ ପରେ ଘାସ ବଛାଯନ୍ତ୍ର ଚଳାଇବା ସହଜ ହୁଏ। ଯେହେତୁ ଟ୍ରାକ୍ଟର ସାହାଯ୍ୟରେ କାଦୁଅ ହୋଇନଥାଏ, ଏଣୁ ଘାସବଛା ଯନ୍ତ୍ରରେ କମ୍ କାଦୁଅ ଲାଗେ ଓ ଚଳାଇବା ସହଜ ହୁଏ। ଜମିକୁ ସମାନ ଭାବରେ ସମତଳ କରାଯାଏ ଯେପରି ରୁଆବେଳେ ଜମିର କୌଣସିଠାରେ ଠିଆପାଣି ଜମି ନ ରହେ।

ଜମିକୁ ଛୋଟ ଛୋଟ ପଟାଳୀରେ ବିଭକ୍ତକରି ସମତଳ କରିଥିଲେ ଜଳସେଚନର ସୁବିଧା ହୁଏ। ଦରକାରହେଲେ ଛୋଟ ଛୋଟ ନାଳକରି ଜଳସେଚନ ଓ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ କରାଯାଇପାରେ।

୪.୧ ଅଧିକ ବ୍ୟବଧାନ:

ଶ୍ରୀପ୍ରଣାଳୀ ଚାଷରେ ଗଛକୁ ଗଛ ଅଧିକ ବ୍ୟବଧାନ ରଖିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ। ଧାଡ଼ିକୁ ଧାଡ଼ି ଓ ଗଛକୁ ଗଛ ବ୍ୟବଧାନ ୧୦ଇ□ X୧୦ଇ□ (୨୫X୨୫ସେମି), ଶ୍ରୀପ୍ରଣାଳୀରେ ଏପରି ବ୍ୟବଧାନରେ , ଗୋଟିଏ ବର୍ଗମିଟର ପିଛା ୧୬ଟି ଗଛ ରହିବ। ଯଦି ଗଛ ମରିଯିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ ତେବେ ପ୍ରତିବୁଦାରେ ଦୁଇଟି ଗଛ ଲଗାଯାଇପାରେ। କିନ୍ତୁ ସାଧାରଣ ଚାଷରେ ପ୍ରତିବୁଦାରେ ୪-୫ଟି ଗଛ ଓ ପ୍ରତିବର୍ଗ ମିଟରରେ ୩୩-୪୦ଟି ବୁଦାଯାଏ।

୪.୨ ସୂଚକ ବା ଚିହ୍ନଟ ଯନ୍ତ୍ରର ବ୍ୟବହାର:

୧୦ଇ□ X ୧୦ଇ□ ବ୍ୟବଧାନରେ ତଳିରୋଇବାପାଇଁ ଅନେକ କୌଶଳ ଅବଲମ୍ବନ କରାଯାଇପାରେ। ଗୋଟିଏ ଦଉଡ଼ିରେ ୨୫ସେ.ମି ବା ୧୦ଇ□ ବ୍ୟବଧାନରେ ଗଣ୍ଠି ବା କାଠି ବାନ୍ଧି ଦିଆଯାଏ। ଏହି ଦଉଡ଼ିକୁ ସୂଚକ ହିସାବରେ ବ୍ୟବହାର କରି ଧାଡ଼ିଧାଡ଼ି କରି ଧାନ ରୁଆଯାଇପାରେ। କିନ୍ତୁ ୧୦ଇ□ X୧୦ଇ□ ବ୍ୟବଧାନରେ ରୋଇବାପାଇଁ ଅନେକ ପ୍ରକାରର ସୂଚକଯନ୍ତ୍ର ମିଳୁଛି। କେତେଗୁଡ଼ିଏ ସୂଚକଯନ୍ତ୍ର କାଠ ବା ଲୁହାରେ ତିଆରି ହୋଇଛି। ଗୋଟିଏ ଦଣ୍ଡସୂଚକକୁ ଉଭୟ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଟାଣିଲେ କିମ୍ବା କୋଠି କରୁଥିବା ସୂଚକ ଯନ୍ତ୍ରକୁ ଥରେ ଟାଣିଲେ କୋଠି କୋଠି ହୋଇଯିବ। ଯେଉଁଠାରେ ଦୁଇ ଲାଇନ୍ ଛେଦକରିଥିବ ସେଠାରେ ଧାନ ତଳି ରୁଆଯିବ। ରୋଲର ସୂଚକ ଏକାଥରକେ ଆଠଟି କୋଠି ତିଆରି କରିପାରିବ।

ଧାଡ଼ିସିଧା କରିବାକୁହେଲେ ଜମିରେ ଲମ୍ବାଆଡ଼େ ଗୋଟିଏ ଦଉଡ଼ିବାନ୍ଧିଦେଲେ, ସୂଚକଟି ଦଉଡ଼ି ଧାରରେ ସିଧା ଚାଲିବ। ଥରେ ସୂଚକ ଟାଣି ସାରିଲାପରେ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତି ୨ମିଟର ପରେ ୧ଫୁଟର ବାଟ ଛାଡ଼ିବା ଦରକାର। ତା'ପରେ ଦଉଡ଼ି ଧାରରେ ପୁଣି ସୂଚକ ଟାଣିବେ।

ରୋଲର ସୂଚକକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଟ ଶକ୍ତିଦେଇ ଟାଣିବାକୁ ହୋଇଥାଏ ନହେଲେ, ସୂଚକ ଠିକ୍ ଚାଲି ନଥାଏ, କାଦୁଅରେ ପୋତି ହୋଇପଡ଼େ।

୪.୩ ପାଦଚଲା ରାସ୍ତା ଛାଡ଼ିବା:

ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଉପଦେଶ ଦିଆଯାଉଛି, ସେମାନେ ପ୍ରତି ୨ମିଟର ପରେ ପାଦଚଲା ରାସ୍ତା ଛାଡ଼ନ୍ତୁ। ଚାଷୀମାନେ ଏହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ଚାଷୀମାନେ ପ୍ରଥମେ ସବୁ ବିଲକୁ ରୋଇଦିଅନ୍ତି ପରେ ଦଉଡ଼ି ବାନ୍ଧି ପ୍ରତି ୨ମିଟରରେ ପାଦଚଲା ରାସ୍ତା ତିଆରି କରନ୍ତି। ସେଠିଥିବା ଧାନଗଛକୁ ଉପାଡ଼ି ଅନ୍ୟତ୍ର ରୋଇଦିଅନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀପ୍ରଣାଳୀରେ ରୋଲରସୂଚକ ବ୍ୟବହାର ହେଉଥିଲେ ଦୈର୍ଘ୍ୟରେ ସୂଚକକୁ ଥରେ ଟାଣିଲେ ଅର୍ଥାତ ୮ଧାଡ଼ିପରେ ସୂଚକକୁ ଉଠାଇଦେଲେ ୧୨-୧୩ଇ□ର ଗୋଟିଏ ଖାଲି ଯାଗା ସୃଷ୍ଟିହୁଏ। ପ୍ରତି ୮ଧାଡ଼ି ପରେ ପାଦଚଲା ରାସ୍ତାରେ ମଧ୍ୟ ଧାନ ତଳି ରୁଆଯାଏ।

ପାଦଚଲା ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ଭଲ ବାୟୁଚଳାଚଳରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ। ଯାହାଫଳରେ ରୋଗପୋକ କମ୍ ହୁଏ। ସାଧାରଣତଃ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ପାଦଚଲା ରାସ୍ତା ଓ କଡ଼ରେ ଥିବା ଧାନଗଛଗୁଡ଼ିକ ଅଧିକ ସୁସ୍ଥସବଳ ହୋଇବଢେ। ଧାନବିଲରେ ପାଦଚଲା ରାସ୍ତାକଡ଼ରେଥିବା ଗଛଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ସୁସ୍ଥସବଳ ହୋଇବଢେ। ଏହି ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ଦେଖାଶୁଣା କରିବା ତଥା ବଛାବଛି କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ। ଯେହେତୁ ଶ୍ରୀପ୍ରଣାଳୀରେ ଅଧିକ ବ୍ୟବଧାନ ଦିଆଯାଉଛି, କେତେକ ଚାଷୀ ପାଦଚଲା ରାସ୍ତା ଛାଡ଼ି ନଥାନ୍ତି।

ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସୂଚକ:

ଚାଷୀମାନେ, ଦଉଡ଼ି, କାଠ ଓ ଲୁହାରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସୂଚକ ତିଆରି କରିଅଛନ୍ତି। କେତେକ ଚାରିଧାଡ଼ିଆ ସୂଚକ ଅଛି। କିନ୍ତୁ ଅତି ଉନ୍ନତ ସୂଚକରେ ୧୬ ଧାଡ଼ି ତିଆରି ହୋଇପାରିବ।

ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶରେ ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଦିନ ଛୋଟ ଛୋଟ ଟିଣ ଡ଼ବାରେ କଣାକରି ଚିତା ପକାଇଥାନ୍ତି। ପ୍ରାୟ ଅଧଇ□ ଚଉଡ଼ା ଓ ୪ଇ□ ଲମ୍ବ। ଏହାକୁ ଆଧାର କରି ଚାଷୀମାନେ ରୋଲର ସୂଚକ ତିଆରି କରିଛନ୍ତି। ରୋଲର ସୂଚକରେ ପରସ୍ପର ଛକ କାଟୁଥିବା କୋଠି କୋଠି ତିଆରିହୁଏ।

ରୋଲର ଚିହ୍ନ ଦେବା ଯନ୍ତ୍ର

Koundinya marker (କୁନ୍ଦିନ୍ୟା ମାର୍କର)

କାଠ ମାର୍କର

ସୂଚକରେ ଅସୁବିଧା:

- ରୋଲର ସୂଚକରେ ଚକିଟି ନଘୁରି କାଦୁଅରେ ପୋତି ହୋଇଯାଏ।
- ଯେତେବେଳେ କିଛି ବାଧା ପଡୁ□ ଯଥା ପଥର ଗଛର ମୂଳ ବା ଡ଼ାଳ ଲାଗିଲେ ଚକ ଟି ନ ଗଡ଼ି ଢ଼େଇଁପଡ଼େ ଫଳରେ କୋଠରି ତିଆରି ହୁଏନାହିଁ।
- ଚାଷପରେ ସବୁଜ ସାରକୁ ମାଟିରେ ମିଶାଇ ଦେଲେ, ରୋଲର ସୂଚକ ଦ୍ୱାରା ସୂଚକ ଟାଣିବା କଷ୍ଟକର ହୁଏ।

ଭଲରୁଆ ପାଇଁ; କ୍ଷେତରେ ହୁଡ଼ା ସଫା, ଜମି ସମତଳ ତଥା ସୂଚକ ରୁଆହେବାର ଦିନକ ଆଗରୁ ହେବା ଦରକାର।

Transplanting at the marker points
(ସୂଚକ ଚିହ୍ନରେ ତଳିରୁଆ)

୫-ତଳିରୁଆ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରଣାଳୀରେ ସହଳ ୮-୧୦ ଦିନର ତଳି ରୁଆଯାଏ । ତେଣୁ ତଳିପଟାଳୀ ଖୁବ୍ ଯତ୍ନର ସହିତ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ଜରୁରୀ । ସେହିପରି ତଳିକୁ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ନପହୁ□ାଇ ରୋଇବା ଉଚିତ । ତଳି ଉପାଡ଼ିଲାବେଳେ ବା ମୁଖ୍ୟ ଜମିରେ ରୋଇଲାବେଳେ ତଳିର ସାମାନ୍ୟତମ କ୍ଷତି ପହୁ□ାଇବେ ନାହିଁ । ପରିବାରର ଲୋକ ବା ମଜୁରିଆମାନଙ୍କୁ ଏ ବିଷୟରେ ଭଲଭାବେ ଶିଖାଇବା ଦରକାର ।

ସାଧାରଣଭାବରେ ତଳପଟାଳୀରୁ ଗଛକୁ ଧରି ତଳି ଉପୁଡ଼ାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଗଛଗୁଡ଼ିକ ଛୋଟ ହୋଇଥିବାରୁ ଗୋଟିଏ ଟିଣ ପଟାକୁ ତଳିପଟାଳୀର ୪-୫ ଇ□ ଗଭୀରକୁ ପୁରାଇ ଦିଆଯାଇ ତଳିକୁ ଟିଣପଟାକୁ ନିଆଯାଏ । ଏହାର ଅର୍ଥହେଲା ତଳିମାଟି ସହିତ ଟିଣ ପଟାକୁ ଆସିଯାଏ । ଏହାକୁ ମୁଖ୍ୟ ଜମିକୁ ନିଆଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ଟୋକେଇ ବା ଘମଲା ସାହାଯ୍ୟରେ ମୁଖ୍ୟ କିଆରିକୁ ନିଆଯାଏ । ତଳି ଉପାଡ଼ିଲା ପରେ ଯଥା ଶୀଘ୍ର ଏହାକୁ ରୋଇବା ଦରକାର; ସମ୍ଭବତଃ ଅଧଘ□ା ମଧ୍ୟରେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ତଳି ଚେରର କ୍ଷତି ହୋଇନଥାଏ ।

ଯଦି ତଳି ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ଟ୍ରେ କିମ୍ବା କଦଳୀ ପତ୍ରରେ ପଡ଼ିଥାଏ, ତେବେ ଏହାସହିତ ତଳିକୁ ମୁଖ୍ୟ କିଆରିକୁ ନିଆଯାଇପାରେ । ଯଦି ମଶିଣା ପଦ୍ଧତିରେ ତଳି ପଡ଼ିଥାଏ, ତେବେ ତଳିଗୁଡ଼ିକୁ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ଆକାରରେ ମୁଖ୍ୟ କିଆରିକୁ ନେବାରେ ସୁବିଧା ହୋଇଥାଏ ।

Using trays to lift the seedling
(ଟ୍ରେ ସାହାଯ୍ୟରେ ତଳିବୁହା)

ରୋଇଲାବେଳେ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ବାତାବରଣ ରହିବା ଜରୁରୀ । ବହୁତ ଯତ୍ନ ଓ ଧ୍ୟାନର ସହିତ ତଳି ରୋଇବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । କଳିକଜିଆ, ଗଣ୍ଡଗୋଳ, ଚିନ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ତଳିରୁଆ ଭଲ ହୋଇପାରେନାହିଁ ।

ସିଧା ବିହନବୁଣା:

କେତେକ ଅ□ଳରେ ଧାନ ବିହନକୁ ସିଧା ବୁଣିବାର ଅଭ୍ୟାସ ଅଛି। ଏହି ପ୍ରଣାଳୀ ଶ୍ରୀଧାନ ଚାଷରେ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ। ଶ୍ରୀ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଯେଉଁ ବ୍ୟବଧାନ ନିଆଯାଏ ସେହି ବ୍ୟବଧାନରେ ଧାନ ବୁଣାଯାଇପାରିବ। କେତେକ ଚାଷୀ ଧାନବିହନକୁ ମାଟିରେ ଗୋଲି କରି ବୁଣିବାର ପରୀକ୍ଷା କରୁଛନ୍ତି। ଅଧିକ ପରିଶ୍ରମ ଓ ମଜୁରିକୁ କମାଇବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଖୋଲା ଲୁହାରଡ଼ ବା ଟିଉବ୍ ସାହାଯ୍ୟରେ ଧାନ ବୁଣିବାର ପରୀକ୍ଷା ଜାରୀ ରଖିଛନ୍ତି। ତଳିରୁଆପରି ଜମିକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ, ସୂଚକ ବ୍ୟବହାର କରି କୋଠରୀ ୩ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ତିଆରି କରିବେ। ଆବଶ୍ୟକ ଧାନ ବିହନକୁ ଉପଚାର ଓ ଜୈବିକ ବିଶୋଧନ କରି ଗୋଟିଏ ମାଟି ଗୋଲିରେ ଗୋଟିଏରୁ ୩ଟି ବିହନ ରଖି ଚିହ୍ନଯାଗାରେ ପକାଇବେ। ଆଉଜଣେ ଲୋକ ତାଉପରେ କିଛି ଖତ ପକାଇବେ।

୫.୧ ରୋଇବା ପ୍ରଣାଳୀ:

ଚିରାଚରିତ ପ୍ରଣାଳୀରେ ମଝିଆଙ୍ଗୁଠି ଓ ବିଶି ଆଙ୍ଗୁଠିରେ ତଳିକୁ କାଦୁଅରେ ମାଡ଼ିଦିଆଯାଏ। ଫଳରେ ଚେର ଇଂରାଜୀ **U** ପରି ରହେ। ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଲା ଚେର ଉପର ମୁହାଁହୋଇ ରହେ। ଏହାଫଳରେ ଚେର ମାଟିରେ ଭେଦି ଶକ୍ତହେବାପାଇଁ ସମୟ ଲାଗେ। କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଣାଳୀରେ ତଳିଗୁଡ଼ିକୁ ଅଳ୍ପ ଗଭୀରରେ ରୁଆଯାଏ ଓ ଚେର ଇଂରାଜୀ **L**ପରି ରହେ। ପ୍ରଥମେ ସୂଚକ ଚିହ୍ନକୁ ଆସ୍ତେ ବିଶି ଆଙ୍ଗୁଠି ସାହାଯ୍ୟରେ ଟିକେ ଉଠାଇଦିଅନ୍ତୁ, ତାପରେ ବୁଢ଼ାଆଙ୍ଗୁଠି ଓ ବିଶି ଆଙ୍ଗୁଠି ସାହାଯ୍ୟରେ ମାଟି ସହିତ ତଳିକୁ ନେଇରୁଅନ୍ତୁ। ଫଳରେ ଗଛ ଶୀଘ୍ର ମାଟିରେ ଦୃଢ ରହେ ଓ ସୁସ୍ଥ ହୋଇବଢେ। ଜମିରେ ହୁଏତ ସେହିଦିନ କିମ୍ବା ରୁଆର ପରଦିନ ଅଳ୍ପ ଜଳ ସେଚନ ଦିଅନ୍ତୁ। ପ୍ରଥମେ ଏକଏକର ତଳି ରୋଇବାକୁ ୧୦-୧୫ ଜଣ ଲୋକ ଦରକାର ହୁଏ। କିନ୍ତୁ ପରେ ଲୋକମାନେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଗଲେ କମ୍ ଲୋକରେ ମଧ୍ୟ ରୁଆ ହୋଇପାରିବ।

ତଳି ଉପାଡ଼ିଲାପରେ ଶୀଘ୍ର ରୋଇଲେ ଗୋଟିଏ ସୁବିଧା ଅଛି। ଏହାଦ୍ୱାରା ଗଛ ବହୁତ ସୁସ୍ଥ ଚେର ସୃଷ୍ଟିକରେ। ଏହାଦ୍ୱାରା ଗଛ ତାର ଶକ୍ତିର, ଅମଳର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିନିଯୋଗ କରିଥାଏ।

Transplanted field

୬-ଘାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

ଯେହେତୁ ଶ୍ରୀପ୍ରଣାଳୀରେ ଠିଆପାଣି ରହେନାହିଁ ଖେତରେ ଘାସ ବହୁତ ହୁଏ। ଘାସଗୁଡ଼ିକୁ ହାତରେ ଉପାଡ଼ି ଫୋପାଡ଼ିଦେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ; ଏହାକୁ ମାଟିରେ ପୋତିଦେଲେ ବହୁତ ଉପକାର ହୁଏ। ଏଥିପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଯନ୍ତ୍ର ଆବଶ୍ୟକ ଯାହାକୁ ଘାସବଛା ଯନ୍ତ୍ର କୁହାଯାଏ। ଘାସଗୁଡ଼ିକ ଫସଲର ଉପକାରୀ । ଏହା ମାଟିରେ ଜୈବିକ ଖତର କାମକରେ। ତେଣୁ ଜମିରେ ଘାସ ବଢ଼ିବାକୁ ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ଶୀଘ୍ର ମାଟିରେ ମିଶାଇ ଦିଆଯାଏ। ରୁଆର ୧୦ ଦିନ, ୨୦ଦିନ ପରେ ଦୁଇଥର ଯନ୍ତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ଘାସ ବଛାଯାଏ। ଘାସ ସମସ୍ୟାକୁ ବହୁଳଭାବେ ଏପରି ସମାଧାନ କରାଯାଇପାରେ। ଯଦି ରୁଆର ୩୦ ଦିନ ଓ ୪୦ ଦିନରେ ଏହିପରି ଆଉ ଦୁଇଥର ଘାସବଛାଯନ୍ତ୍ର ଚଳାଇ ଦିଆଯାଇପାରେ ତେବେ, ଚେରକୁ ଭଲ ପବନ ମିଳେ ଓ ସୁସ୍ଥ ଚେର ହୁଏ । ଯେହେତୁ ଗଛ ସବଳ ଓ ସୁସ୍ଥ ହୁଏ, ପିଲ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ହୁଏ।

ଦୁଇଧାଡ଼ି ମଝିରେ ଘାସ ବଛା ଯନ୍ତ୍ରକୁ ଆଗପଛ କରି ଚଳାଯାଏ। ରୁଆର ୧୦ ଦିନପରେ ଘାସ ଛୋଟଛୋଟ ହୋଇଯାଏ। ଏତିକିବେଳେ ଘାସବଛା ଯନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବହାର ହୁଏ। ଯଦି ଧାନଗଛ ଛୋଟ ଅଛି ଏବଂ ଘାସ କମ୍ ଅଛି, ଘାସକୁ ହାତରେ ଉପାଡ଼ି ଦିଆଯାଇପାରେ।

ଘାସବଛା ଯନ୍ତ୍ରର ବ୍ୟବହାରରେ ପ୍ରଥମ ସୁବିଧା ହେଲା, ଘାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ମାଟିରେ ଜୈବିକ ଅଂଶ ମିଶାଇବା। ଏହା ସବୁଜସାର ଚାଷର ଲାଭ ଦେଇଥାଏ। ପୁନଶ୍ଚ ମାଟିରେ ବାୟୁ ଚଳାଚଳ ହୁଏ ଓ ଚେର ବାୟୁ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସେ। ଏହାଦ୍ୱାରା ଅସଂଖ୍ୟ ପ୍ରକାରର ଅଣୁଜୀବ ସୃଷ୍ଟି ହୁଅନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ଗଛପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତି।

Mandava weeder

ଯେକୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ମଧ୍ୟ, ଶ୍ରୀପ୍ରଣାଳୀରେ, ଘାସ ମରାବିଷ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବନାହିଁ।

ଘାସ ବଛା ଯନ୍ତ୍ରରେ ଏକ ଏକର ଘାସ ବାଛିଲାବେଳେ ଜଣେ ମଣିଷକୁ ପ୍ରାୟ ୧୬ କିଲୋମିଟର ବାଟ ଚାଲିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ। ତେଣୁ ଘାସ ବଛା ଯନ୍ତ୍ରଟି ଚଳାଇବାରେ କିଛି ତ୍ରୁଟି ନଥିବ ଏବଂ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ସହଜ ହୋଇଥିବ। ଏହାଦ୍ୱାରା ପରିଶ୍ରମର କଷ୍ଟ ଲାଘବ କରାଯାଇପାରିବ।

ଗୁଜୁରାଟରେ, ଘାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣପାଇଁ ଧାନ ସହିତ ବରସିମ୍ ଅନ୍ତଚାଷ କରନ୍ତି। ସେହିପରି ସ୍ଥାନୀୟ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଆଖିଆଗରେ ରଖି ଘାସନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଅନ୍ତଫସଲ ବାଛିପାରିବେ।

ଯନ୍ତ୍ରବ୍ୟାଙ୍କ

ଚାଷୀମାନଙ୍କର ଅସୁବିଧାକୁ ଦୂର କରିବାପାଇଁ; ମୂଲ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବା ମିଳିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଯନ୍ତ୍ରବ୍ୟାଙ୍କ ଗୋଟିଏ ଉପାୟ। ଗୋଟିଏ ଗାଁ କିମ୍ବା କେତେକ ଚାଷୀ କେତେ ସଂଖ୍ୟକ ଘାସବଛା ଓ ସୂଚକ ଯନ୍ତ୍ର ରଖିଲେ ସମସ୍ତେ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁସାରେ ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବେ।

ଘାସବଛାଯନ୍ତ୍ରର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ:

- ରୁଆପରେ ପ୍ରତିଧାନ ଗଛ ମଧ୍ୟରେ ବହୁତ ବ୍ୟବଧାନ ଥାଏ। ପିଲହେବା ଫଳରେ ଏହା କମିକମି ଯାଏ, ସେହେତୁ ଘାସ ବଛା ଯନ୍ତ୍ରର ବ୍ୟବଧାନ କମ୍ ବେଶୀ କରାଯାଇପାରୁଥିବ।
- ଦାନ୍ତିରେ କାଦୁଅ ଲାଗିଲେ, ତାକୁ ବାହାର କରିବାର ସୁବିଧାଥିବା ଦରକାର।
- ଏହା ସ୍ଥାନୀୟଭାବେ ତିଆରି କରାଯାଇପାରୁଥିବ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ କମ୍ ହେଉଥିବ।
- ଏହା ମଜବୁତ୍ ଓ କମ୍ ଓଜନର ହେବା ଉଚିତ।
- ଏହାକୁ ଏପରି ଭାବରେ ତିଆରି କରାଯାଇଥିବ ଯେପରି ଚାଲିବା ଦୂରତାକୁ କମ୍ କରାଯାଇପାରୁଥିବ।
- ଏହାକୁ ମେସିନ ସାହାଯ୍ୟରେ ତିଆରି କଲେ କଷ୍ଟ କମ୍ ହୁଏ।

Cono Weeder (କୋନୋ ୱିଡ଼ର)

Kollur Weeder (କୋଲୁର ଘାସବଛା ଯନ୍ତ୍ର)

Single Drum Weeder (ଡ୍ରମ ୱିଡ଼ର)

ଯନ୍ତ୍ର ଚାଳିତ ୱିଡ଼ର

Japan Weeder (ଜାପାନୀ ୱିଡ଼ର)

Raichur Weeder (ରାଇଚୁର ୱିଡ଼ର)

ଷ୍ଟାର ୱିଡ଼ର Star Weeder

ମାଣ୍ଡଓ୍ୱା ଘାସ ବଛାଯନ୍ତ୍ର:

Mandava Weeder

ଯେଉଁଘାସ ବଛା ଯନ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ବଜାରରେ ମିଳୁଛି, ସେଗୁଡ଼ିକ ଟିକେ ଦାମିକା। ଏହାକୁ ତିଆରି କରିବାରେ କେତେକ ଅସୁବିଧା ମଧ୍ୟ ଅଛି। ଏହାକୁ ମଟାଳ ମାଟିରେ ବ୍ୟବହାର କରିବାରେ ଅନେକ ଅସୁବିଧା ମଧ୍ୟ ଅଛି। ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ଘାସବଛା ଯନ୍ତ୍ରକୁ ପରୀକ୍ଷା କରି ସେଗୁଡ଼ିକରେଥିବା ଭଲଗୁଣକୁ ନେଇ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ମାଣ୍ଡଓ୍ୟା ଘାସ ବଛାଯନ୍ତ୍ର ତିଆରି କରାଯାଇଛି। ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ଖମାମ ଜିଲ୍ଲାର 'ଚିନ୍ନା ମାଣ୍ଡଓ୍ୟା' ଗାଁର ନାମ ଅନୁସାରେ ଏହାକୁ ନାମିତ କରାଯାଇଛି। ଯେଉଁଠାରେ ଏହାକୁ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇ ସବିଶେଷ ରୂପ ଦିଆଯାଇଛି।

କମ୍ ମୂଲ୍ୟ-ଏହାକୁ ଟ ୫୫୦ ରେ ତିଆରି କରାଯାଇପାରିବ

ସରଳ ପଦ୍ଧତି - ଏହାର ଓଜନ କମ୍ ଏଣୁ ସବୁମାଟିରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରିବ

କାରୀଗରୀ କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା-ଏହା ଘାସକୁ ମାଟି ଭିତରକୁ ଚାପିଦିଏ

ଚଳାଇବାରେ ସରଳତା- ଏହାକୁ ବିନା କଷ୍ଟରେ ସହଜରେ ଚଳାଯାଇପାରୁଛି।

୭-ଜଳ ପରିଚାଳନା

ଧାନଗଛ ପାଣିରେ ବଢିପାରେ କିନ୍ତୁ ଧାନ କିଆରିରେ ଠିଆପାଣି ରହିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ।

ଘାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଚାଷୀମାନେ ଠିଆପାଣିରେ ଧାନଚାଷ କରିଥାଆନ୍ତି। କେନାଲ ତଥା ନଳକୂପ ଜଳ ସେଚିତ ଅ□ଳରେ ଆବଶ୍ୟକତା ଠାରୁ ଅଧିକ ଜଳସେଚନ କରାଯାଇଥାଏ। ଜମିରେ ଠିଆପାଣିରହିଲେ କଣ ହେବ ? ବାୟୁ ଚଳାଚଳର ଅଭାବରୁ ଚେରଗୁଡ଼ିକ ମରିଯିବ। ସେଇଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଜମିରେ ଠିଆପାଣି ରଖାଯାଏନାହିଁ। ଜମିକୁ ଓଦା ରଖିବାପାଇଁ ଜଳସେଚନ କରାଯାଏ।

ଜମିରେ ସୂକ୍ଷ୍ମ ବାଳପରି ଫାଟ ଦେଖାଦେଲେ, ପୁନଃ ଜଳସେଚନ କରାଯାଏ। ପରିବେଶ ଓ ମାଟିକୁ ଚାହିଁ କେତେଥର, କେତେ ବ୍ୟବଧାନରେ ଜଳସେଚନ କରାଯିବ ତାହା ସ୍ଥିର କରାଯାଏ।

ଯେହେତୁ ଜମିରେ ଠିଆପାଣି ରଖାଯାଏ ନାହିଁ, ଧାନଗଛ ଚେର ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ଚାରିଆଡ଼କୁ ବଢେ। ଅଧିକ ବ୍ୟବଧାନରେ ଗଛ ରହିବାରୁ ଚେର ମଧ୍ୟ ଗୁଚ୍ଛ ଆକାରରେ ବଢେ। ନିୟମିତ ବ୍ୟବଧାନରେ ଜଳସେଚନ ଓ ଜଳନିଷ୍କାସନ ଦ୍ୱାରା ଅଣୁଜୀବମାନେ ବହୁତ ବଡି ଗଛ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତି।

ଘାସବଛା ଯନ୍ତ୍ର ଚଳାଇବାର ଦିନକୁ ଆଗରୁ ଜମିକୁ ଅଳ୍ପ ଜଳସେଚନ ଦିଆଯାଏ। ଯେ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ମଧ୍ୟ, ଘାସ ବଛାପରେ ଜମିରୁ ପାଣିକାଟିଦେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ। ଯଦି ପାଣି କାଟି ଦିଆଯାଏ ତେବେ ସାର ଅଂଶ ଜମିରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ। ଧାନଗଛରେ ଗଣ୍ଠିଛାଡ଼ିବା ପରଠାରୁ ଧାନ ପାକଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଧାନ ବିଲରେ ୧ ଇ□ ପରିମାଣର ଜଳ ରହିବା ଦରକାର। ଶତକଡ଼ା ୭୦ ଭାଗ ଧାନ ପାଚିଲାପରେ ଜଳନିଷ୍କାସନ କରିଦେବେ। ଜମି ଅସମତଳ ଥିଲେ ଖାଲଯାଗାରେ ପାଣିରହିଯିବ ଓ ଉଚ୍ଚଯାଗା ଶୁଖିଯିବ। ସେଚିତଜଳକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ହେଲେ, ଜମିକୁ ଛୋଟ ଛୋଟ ପଟାଳିରେ ବିଭକ୍ତ କରି ସମତୁଲ କରିବା ଦରକାର। ସେଚିତ ଜଳ ଶେଷ ମୁଣ୍ଡରେ ପହ□ିବା ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରିବା ପରିବ□ (ସ୍ଥାନୀୟ ଅବସ୍ଥା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ) ଜମିର ତିନି ଚତୁର୍ଥାଂଶ ଅ□ଳ ପାଣି ମାଡ଼ିଗଲେ ପାଣିକୁ ବନ୍ଦ କରିଦେବେ। ପାଣି ଆପେ ଆପେ ସାରା ବିଲରେ ଭେଦିଯିବ।
ଯଦି ଜମିରୁ ଅଧିକା ପାଣିକୁ ବାହାର କରିବା ଦରକାର ପଡ଼େ ତେବେ, ଏହି ପାଣିକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ଜମିର ଶେଷ ମୁଣ୍ଡରେ ପରିବା ଚାଷ ବା ବନ୍ଧରେ କିଛି ଗଛ ଲଗାଇବା ଦରକାର।

ଶ୍ରୀ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଯେତେବେଳେ ଜଳସେଚନ ଦରକାର ନିଶ୍ଚିତ ଜଳସେଚନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିବା ଦରକାର। ନଳକୂପଦ୍ୱାରା ଜଳସେଚନ ହେଉଥିଲେ, ସବୁବେଳେ ବିଜୁଳି ମିଳିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ। ଅନେକ ସମୟରେ ମଟର ପମ୍ପଟି ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇପାରେ। ଏଣୁ ଚାଷୀମାନେ ପ୍ରଥମରୁ ଠିଆପାଣି ରଖିବାକୁ ଅମଙ୍ଗ। ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିର ଉପଯୁକ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଦରକାର।

ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଷୀଙ୍କର ଶ୍ରୀପ୍ରଣାଳୀ ଉପରେ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ନହୋଇଛି, ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନ୍ୟ ବିକଳ୍ପ ପ୍ରଣାଳୀ ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଦରକାର। ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଜମିରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ଫାଟ ବା ବାଳପରି ଫାଟ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଳସେଚନ ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା ନକରି ଶୀଘ୍ର ଜଳସେଚନ କରନ୍ତୁ। ପରେ ଦୁଇ ଜଳସେଚନ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟବଧାନ ବଢାନ୍ତୁ।

୮-ରୋଗପୋକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରଣାଳୀର ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଲା ଏଥିରେ କୌଣସି ରାସାୟନିକ ବିଷ ବା ଘାସମରା ବିଷ ବ୍ୟବହାର ହୁଏ ନାହିଁ। ଅଧିକ ବ୍ୟବଧାନ ଓ ଜୈବିକ ଖତ ପ୍ରୟୋଗ ଫଳରେ ଗଛ ସୁସ୍ଥ ସବଳ ହୋଇ ବଢେ, ଫଳରେ ରୋଗପୋକ କମ୍ ହୁଏ। ରୋଗ ପୋକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ କେତେକ ଜୈବିକ ଔଷଧକୁ ପ୍ରତିଷେଧକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବା ଯେତେବେଳେ ଦରକାର ପଡ଼ିବ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇପାରିବ। ଅମୃତ ପାଣି ଓ ହାଣ୍ଡିଖତ ବ୍ୟବହାର ଏକ ଉତ୍ତମ ଉପାୟ।

ହାଣ୍ଡିଖତ ଓ ଏହାର ତିଆରି ପ୍ରଣାଳୀ:

ଜୈବିକ ଔଷଧ ହିସାବରେ ହାଣ୍ଡିଖତ ଯାହାକୁ ମ୍ୟାଜିକ କମ୍ପୋଷ୍ଟ ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ, ଫସଲ ପାଇଁ ଅତି ଉପଯୋଗୀ। ଏହା ଏକ ବ୍ୟୟ ବିହୀନ, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିରାପଦ, ଫସଲ ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା। ସବୁ ବର୍ଗର ଚାଷୀ ଏହାକୁ କରିପାରିବେ। ଏଥିପାଇଁ ବାହାରୁ କିଛି କିଣିବା ଦରକାର ନାହିଁ। ନିଜଘରେ, ସାଇପଡ଼ିଶାରେ ତଥା ନିଜ ଗାଁରେ ସବୁ ମିଳିପାରିବ। ବିଶେଷ ପରିଶ୍ରମର ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ।

ଏଥିପାଇଁ ଗୋଟିଏ ମାଟି ହାଣ୍ଡି ବା ମାଠିଆ ନେବେ।

ସେହି ମାଠିଆ ବା ହାଣ୍ଡିରେ:

ଗାଇ ଗୋବର୧ କିଲୋ ,ଗାଇ ମୂତ୍ର୧ ଲିଟର , ଦେଶୀ ଗୁଡ଼ ୫୦ ଗ୍ରାମ ,ନିମ ପତ୍ର ୧ କିଲୋ , କରଞ୍ଜପତ୍ର୧ କିଲୋ , ଅରଖ ପତ୍ର ୧ କିଲୋ ଏକତ୍ର ମିଶାଇବେ। ପ୍ରଥମେ ଗାଇ ଗୋବର, ଗାଇମୂତ୍ର ଏବଂ ଗୁଡ଼କୁ ଭଲ ଭାବରେ ମିଶାଇ ଦେବେ। ତାପରେ ନିମ, କରଞ୍ଜ ଓ ଅରଖ ପତ୍ରକୁ ଅଳ୍ପ ଛେଚି ମୂତ୍ର ଓ ଗୋବରରେ ଭଲ ଭାବରେ ମିଶାଇ ହାଣ୍ଡିର ମୁହଁ ବାନ୍ଧି ୭/୮ ଦିନ ଛାଇରେ ରଖିଦେବେ। ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ଅଧିକ ଗାଇମୂତ୍ର ମିଶାଇ ପାରିବେ। ପାଣି ଆଦୌ ମିଶାଇବେ ନାହିଁ।

୮ ଦିନ ପରେ ଏଥିରୁ ଯେଉଁ ରସ ବାହାରିବ ସେଥିରେ ଅତି କମ୍‌ରେ ୪୦ ଗୁଣ ଓ ଅତି ବେଶୀରେ ୧୦୦ ଗୁଣ ପାଣି ମିଶାଇ ଗଛରେ ଛିଞ୍ଚିଦେବେ ବା ଯନ୍ତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ସ୍ପ୍ରେ କରିବେ।

ଅମଳ

ଗଛରେ ଧାନ କେଣ୍ଡା ପାଚିଲା ପରେ ମଧ୍ୟ ଗଛ ସବୁଜ ଥାଏ। ତେଣୁ ଚାଷୀମାନେ ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟରେ ଅମଳ କରିବା ଦରକାର।

ଅମୃତ ପାଣିର ତିଆରି ପ୍ରଣାଳୀ:

ଦରକାର ହେଉଥିବା ଜିନିଷ:

ଗାଇ ମୂତ୍ର- ୧ ଲିଟର, ଗାଇ ଗୋବର- ୧ କିଲୋ, ଗୁଡ଼(ଜୈବିକ)- ୨୫୦ଗ୍ରାମ,

ପାଣି(କ୍ଲୋରିନ୍ ନଥିବା)- ୧୦ଲିଟର

ତିଆରି ଏବଂ ବ୍ୟବହାର:

ଉପରୋକ୍ତ ସବୁଜିନିଷକୁ ଏକାଠି ଗୋଟିଏ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ପାତ୍ର ବା ମାଟିହାଣ୍ଡିରେ ମିଶାଇ ଦିଅନ୍ତୁ। ଏହାକୁ ମିଶିବାପାଇଁ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ଦରକାର ଏହାକୁ ୧:୧୦ ପରିମାଣରେ ପାଣି ସହିତ ମିଶାନ୍ତୁ। ଗୋଟିଏ ସଫା କନାରେ ଭଲଭାବରେ ଛାଣନ୍ତୁ। ଏହାକୁ ସ୍ପ୍ରେ କରାଯାଇପାରେ। ଅମୃତପାଣିକୁ ୩୦ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରଖାଯାଇପାରେ। କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ ପ୍ରତିଦିନ ଘାଣ୍ଟିବା ଦରକାର। ଯଦି ୟୁରିଆ ସାର ବ୍ୟବହାର ହୁଏ, ଗଛ ନରମ ହୁଏ ଓ ଏହାକୁ ସହଜରେ ରୋଗପୋକ ଆକ୍ରମଣ କରନ୍ତି। ଯଦି ଅମୃତ ପାଣି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ଏହା ଗଛକୁ କେବଳ ଯବକ୍ଷାରଜାନ ଦିଏନାହିଁ ଅଧିକନ୍ତୁ, ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ରୋଗପୋକ ଦାଉରୁ ଗଛକୁ ଦୁରେଇ ରଖେ।

ଶ୍ରୀ ପ୍ରଣାଳୀର ଉପକାରିତା:

- ବିହନ କମ୍ ଦରକାର ହେଉଥିବାରୁ ବିହନ କିଣାଖର୍ଚ୍ଚ କମ୍ ହୁଏ।
- ଜଳସେଚନ ଓ ଜଳନିଷ୍କାସନ ପଦ୍ଧତିରେ ଚାଷ ହେଉଥିବାରୁ ଜଳସେଚନ ଖର୍ଚ୍ଚ କମ୍ ହୁଏ।
- ରାସାୟନିକ ସାର ଓ ବିଷ ବ୍ୟବହାର ହେଉନଥିବାରୁ ବାହାରୁ କିଛି କିଣିବା ଖର୍ଚ୍ଚ କମ୍ ହୁଏ।
- ନିୟମିତ ବ୍ୟବଧାନରେ ଜମି ଶୁଖା ରହିବା ଦ୍ୱାରା ରୋଗପୋକ ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ କମ୍ ହୁଏ।
- ଜୈବିକ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଚାଷ କରାଯାଉଥିବାରୁ ଚାଉଳର ଗୁଣ ଭଲ ଏବଂ ସ୍ୱାଦିଷ୍ଟ ହୁଏ।
- ଅଧିକ ପିଲ ବଡ଼ କେଣ୍ଡା ଓ ଧାନର ଓଜନ ଅଧିକ ହେବା ଫଳରେ ଅମଳ ଅଧିକ ହୁଏ।
- ଅଳ୍ପ ପରିମାଣର ପିଣ୍ଡ ବିହନ ବ୍ୟବହାର କରି ଅଧିକ ବିହନ ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଇପାରେ।
- ଚାଷୀମାନେ ନିଜେ ନିଜପାଇଁ ଉ□ମ ଗୁଣ ଓ ମାନର ବିହନ ଉତ୍ପାଦନ କରିପାରିବେ।

ଶ୍ରୀ ଧାନ

ପାରମ୍ପରିକ ଧାନ